

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

9. august 2011

Høringsuttalelse vedrørende Kunnskapsdepartementets strategi for utdanningssamarbeid med Nord-Amerika 2012-2015

Simula Research Laboratory ønsker å gi sin tilbakemelding på utkastet til strategi for utdanningssamarbeid mellom Norge og Nord-Amerika i perioden 2012-2015.

Simulas anbefaling

Stortingsmelding 14 (2008-2009) diskuterer blant annet evalueringen av kvalitetsreformen for høyere utdanning i lys av internasjonalisering. Det påpekes der at koblingen mellom fag, fakultet og lederskap har vært for svak, og at vitenskapelige ansatte ikke har sett nok kvalitativ verdi av økt studentutveksling til å oppnå faglig utvikling. Disse observasjonene indikerer sterkt at internasjonalt samarbeid utviklet i fellesskap av sentrale fagpersoner og ledelse har større mulighet til å lykkes, spesielt gjennom sikring av konkret utbytte for partene og potensiale for vekst.

Simula ønsker å peke på følgende tre faktorer som vi mener er avgjørende for etablering og vekst av utdanningssamarbeid som er til gjensidig nytte for partene:

1. Samarbeidende institusjoner må holde høy internasjonal kvalitet innen det faglige kjerneområdet for samarbeidet.
2. Ressursene må kanaliseres mot tiltak hvor det er gjensidig faglige og organisasjonsmessige interesser av et betydelig omfang, i stedet for at ressursene fordeles på et større antall tiltak som har for lite moment til å kunne være levedyktige.
3. Det bør settes spesielt fokus på PhD-utdanning, da dette nivået kan forventes å gi resultater med størst gjensidig nytteverdi.

Disse tre faktorene er diskutert i mer detalj nedenfor.

Institusjonenes faglige kvalitet

KDs strategi tar utgangspunkt i følgende setning: "We see international cooperation as an instrument to increase the quality in Norwegian higher education and research". Dette, sammen med erkjennelsen av at kunnskapsbasert industri opererer i et internasjonalt marked, er motivasjonen for økt internasjonalt samarbeid. En naturlig konsekvens av denne innstillingen er at man må søke samarbeid med de beste og mest attraktive institusjonene utenlands. Disse universitetene er ikke bare gode utdanningssteder, de er også forskningsledende.

De beste nord-amerikanske institusjonene er globalt etterspurte som samarbeidspartnere, og man må forvente at spørsmålet om "what's in it for us" kommer fra amerikansk side. Dette betyr at norske institusjoner som holder høy internasjonal kvalitet innenfor de aktuelle fagområdene har best forutsetning for å lykkes med samarbeidet, også ved utvidelse til beslektede fagområder.

Effektiv bruk av ressurser

Tiltakene for å stimulere internasjonalt samarbeid om utdanning gir så langt inntrykk av å være for fragmenterte til å kunne sette skikkelig fotavtrykk og bli robuste nok til å tåle endringer i rammebetingelser over tid. For å skape solid og levedyktig samarbeid som gir god faglig og

kulturell avkastning hos begge parter, bør ressursene for etablering og vedlikehold av slikt samarbeid kanaliseres til institusjoner som er i posisjon til å utvikle relasjoner av betydelig omfang og faglig tyngde. Slike satsinger vil gi bedre avkastning på investeringen enn å spre ressursene over et stort antall aktører og dermed redusere hvert tiltaks potensiale.

Tett samarbeid mellom konkrete institusjoner gir muligheter for langsiktige, strategiske satsinger innenfor utdanning så vel som forskning. Utvikling av dedikerte samarbeid av betydelig omfang og med langsiktige mål gjør det også mulig å etablere rutiner og støttefunksjoner som i stor grad reduserer tids- og ressursbruk i forbindelse med relokalisering av personell. Evalueringer av eksisterende ordninger for studentutveksling peker nettopp på mangelfull organisering av praktiske forhold som det største hinderet for effektiv og målrettet utbytte av utenlandsopphold. Dette hinderet kan minimaliseres, muligens elimineres, gjennom etablering av sterke allianser mellom spesifikke institusjoner.

Fokus på PhD-utdanning

KD ønsker i sin reviderte strategi å prioritere internasjonalt samarbeid knyttet til utdanning på master- og PhD-nivåene. Dette er en riktig retning å bevege seg i, da den faglige avkastningen fra samarbeidet vil være større enn på bachelor-nivået. Simula mener at det bør fokuseres spesielt på PhD-utdanning, da erfaringene viser at det er større muligheter til å realisere produktivt samarbeid på dette nivået, både organisasjonsmessig og faglig. Dette kommer blant annet av at den amerikanske PhD-utdanningen ofte er organisert på en fleksibel måte med færre institusjonelle føringer enn på bachelor- og master-nivåene. De ledende norske fagmiljøene har også et godt utgangspunkt for å etablere sterke faglige relasjoner til ledende forskningsgrupper ved nord-amerikanske universiteter, for eksempel gjennom felles veiledning av PhD-studenter.

Gjensidig fruktbart samarbeid mellom utvalgte institusjoner, sentrert rundt PhD-studerende, kan i mange tilfeller etableres og formaliseres med minimale hindringer. Partene får derfor mer igjen for sine investeringer i samarbeidet, og resultatene kan høstes selv på en relativt kort tidsskala.

Parallelt med implementering av systematisk samarbeid om utdanning på PhD-nivå kan partene utvikle rammeverk for felles PhD-grader mellom norske og amerikanske gradsgivende institusjoner. Utvikling av fellesgrader er tidkrevende, og vil i de fleste tilfeller betinge et allerede etablert og velfungerende samarbeid for å kunne gjennomføres. Simulas erfaring er også at godt samarbeid på PhD-nivå vil være en betydelig styrke for senere etablering av samarbeid og fellesgrader på bachelor- og master-nivåene.

Med vennlig hilsen

Professor Aslak Tveito
Administrerende direktør
Dir: +47 906 87 348
Email: aslak@simula.no

Professor Are Magnus Bruaset
Direktør, Simula School of Research and Innovation
Dir: +47 926 10 063
Email: arem@simula.no